

Pysäyttäkää tuo luotijuna

Guido Mantelli

2005

Sisältö

Lyhyt johdanto TAV-hankkeeseen	3
Vaikutelmia luotijunien vastaisesta kamppailusta Pohjois-Italiassa	4

Lyhyt johdanto TAV-hankkeeseen

Kamppailu luotijunia vastaan Italian Valsusassa pääsi jälleen kerran otsikoihin syksyllä 2005. Kun helmikuun 2006 olympiakisat Torinossa lähestyivät, poliitikot pelkäsivät, että sosiaalinen konflikti pilaa kauden mainoskampanjan. Uutisoinnin takana oli todellisuudessa vuosikymmenen kestänyt kamppailu merkittävää rautatielinjaa vastaan. Pohjois-Italian alppilaakson asukkaat olivat käyttäneet kamppailunsa aseena lakkoja, avointa joukkotoimintaa sekä kymmeniä sabotaasi-iskuja. Paitsi että tämä kamppailu on inspiroivaa, se paljastaa konkreettisia mahdollisuuksia hyökkäykselle yhtä kapitalismin osa-aluetta, teollista kehitystä vastaan.

Luotijunalinjojen rakentaminen Eurooppaan sai alkunsa sopimuksista, joita Länsi-Euroopan valtiot tekivät 1980-luvun puolivälistä 1990-luvun alkuun. Nuo valtiot etsivät liike-elämän tarpeisiin ratkaisuja, joilla siirtää ihmisiä ja muita kulutustavaroita nopeammin paikasta toiseen. Uusissa rautatielinjoissa ruumiillistui EU:ksi kehittyneen Euroopan Yhteisön jäsenmaiden talouksien yhdentyminen. Tätä nykyä luotijunat yhdistävät eri asutus- ja talouskeskuksia Ranskassa, Espanjassa ja Italiassa. Kaksi vahvinta liikettä näiden voitontakomisen lonkeroiden pysäyttämiseksi löytyvät Espanjan baskialueilta sekä yllämainitusta Valsusasta. Mutta kysymys jää yhä avoimeksi: miksi vastustaa näitä rautatielinjoja? Eikö rautatie kuitenkin ole vähemmän haitallinen ympäristön kannalta kuin lentokoneet ja autot?

Puhtaan ekologisesta näkökulmasta tarkasteltuna luotijunien rakentaminen Valsusassa on osa industrialismin onnettomuutta kokonaisuudessaan. Lyon-Torino -osuuden vaatimat tunnelit kaivetaan vuorten sisään, joissa tiedetään olevan korkeita määriä asbestia ja uraania. Vuoresta kaivetaan miljoonia tonneja ainetta, minkä jälkeen tuhannet kuorma-autot kuljettavat sen pois kaupunkien ja kylien läpi. Laakson asukkaat, jotka jo nyt altistuvat alueen teollisuuden saasteille, altistuisivat joillekin kaikkein eniten syöpää aiheuttavista aineista mitä ihminen tietää. Vuoret itsessään kaivetaan auki ja turmellaan, ja mukana menee myös suuri joukko luonnonvaraisia kasveja ja eläimiä.

Joka tapauksessa, jos infrastruktuurihanke kutistetaan puhtaasti ympäristöasiaksi, ei sitä silloin laiteta oikeaan asiayhteyteen. Luotijunien linjat eivät ole pelkästään ”huonoja suunnitelmia”, jotka täytyy korjata tai uudistaa; ne ovat tarkoituksellisia suunnitelmia, jotka palvelevat tämän maailman hallitsijoita. 1800-luvulla rautateiden rakentaminen oli keskeinen osa teollista kapitalismia, sillä se mahdollisti raaka-aineiden nopeamman kuljetuksen tuotannon keskuksiin sekä valmiiden tuotteiden kuljettamisen kaukaisille markkinoille. Rautatielinjat olivat se infrastruktuuri, joka mahdollisti hiilen, rautamalmin, jalometallien ja puutavaran kuljettamisen pois tietyiltä alueilta, ja helpotti joukkojen ja uudisasukkaiden tuomista ajamaan Pohjois-Amerikan alkuperäisasukkaat mailtaan. Rautatielinjat olivat samaan aikaan sekä teollisen kapitalismin yksi ilmenemismuoto, että keino sen laajentamiseksi.

Luotijunat edustavat pääoman tarpeita uudella aikakaudella. Ranska, Espanja ja Italia yrittävät EU:n kehoituksesta luoda yhtenäistä huippunopeiden junien järjestelmää, joka linkittää mantereeseen liike-elämän keskuskeskukset. Sitä voidaan tarkastella myös osana megakaupunkien luomista eri puolille maanosaa japanilaisen urbanisaatiomallin tapaan. Ja tätä tulevaisuudenkuvaa vastaan monet ovat niin raivokkaasti taistelleet Valsusassa.

Vaikutelmia luotijunien vastaisesta kamppailusta Pohjois-Italiassa

Tämän artikkelin tarkoitus ei ole olla kronologia, sillä sitä olisi mahdoton päivittää tilanteen muuttuessa jatkuvasti. Sen sijaan se on sarja vaikutelmia, jotka käsittelevät tärkeää aihetta: Torinon ja Lyonin välistä luotijunahanketta, sekä ennen kaikkea sen kohtaamaa vastarintaa, jota pitäisi vähitellen laajentaa kaikkialle maailmaan.

Kaikki puhuvat siitä. Se on suuri puheiden ja huhujen aihe. Siitä annetaan selvityksiä paikallisessa ja kansallisessa lehdistössä sekä televisiossa. Mutta vain pari kuukautta sitten poliitikot ja uutismedia välttelivät koko aihetta. Eivät sanoneet sanaakaan siitä, eivätkä etenään siihen liittyvästä yleisestä levottomuudesta. Mistä sitten on syntynyt tällainen elämöinti nyt?

Tapahtumat lähtivät vyörymään yhtenä päivänä, tai pikemminkin tuota päivää edeltäneenä iltana: 31. lokakuuta 2005. Tuona päivänä poliisi oli tulossa suurella joukolla avustamaan Lyon-Torino Rautatieyhtiön (LTF) teknikkoja, niin kutsuttuja urakoitsijoita, joidenkin maa-alueiden haltuunottamisessa. Tarkoitus oli ultraääniporauksilla tutkia maaperän geologista koostumusta uutta rautatielinjaa varten.

Ensimmäistä kertaa luotijuna ja sen vastustajat joutuivat fyysiseen kontaktiin. Pitkin päivää miehitysjoukot yrittivät turhaan päästä väkisin ihmisjoukkojen ja lukuisien barrikadien läpi, joita sadat laakson asukkaat ja muualta tulleet tukijat olivat rakentaneet estämään poliisin pääsyn tutkittaviksi halutuille alueille.

Olimme viettäneet yön tarkkailemalla vuoroissa mahdollista panssaroitujen ajoneuvojen tuloa laaksosta, sekä valmistelleet väistämätöntä vastarintaa, jota olimme tulleet tukemaan. Aamuhämärissä kuulumme uutisen, että järjestyksen voimat olivat miehittäneet Urbianon alueen, ja että he olivat jo käyttäneet kovia otteita vuorelle johtaneen tien sulkeneita mielenosoittajia vastaan.

Useat ihmiset olivat jo saavuttaneet tutkimuskohteena olleen alueen, ja estäneet paikalle johtavassa risteyksessä ensimmäiset yritykset murtautua sulkujen läpi. Mellakkayksikön pamppuja, kilpiä sekä satunnaisia lyöntejä ja potkuja vastaan oli monia eri vaihtoehtoja, ja viime hetkellä päädyttiin ihmismuuriin ilman muita puolustustoimia. En usko, että meitä oli sillä hetkellä enempiä kuin noin viisikymmentä ihmistä. Laakson asukkaita, ”muukalaisia” sekä trikolorin värisiä olkanauhoja pitäneitä paikallisviranomaisia. Tuolla pienellä vuoristotiellä poliisi ei kuitenkaan onnistunut pakottamaan meitä perääntymään enempiä kuin joitain metrejä, sillä maaston muoto esti vihollista tekemästä rajumpia liikkeitä.

Tuntui kuin aika olisi venynyt... En osaa sanoa oliko kyse minuuteista vai tunneista, mutta yhtenä hetkenä katsoin taakseni väentungoksessa, ja tajusin ettemme olleet enää vain nuo muutamat ihmiset aamun hämärissä. Metsistä valui satoja ihmisiä pienissä ryhmissä. Se oli kuin ihmisjoki, joka virtasi koko päivän ja yhtyi Seghinon sillalla olleeseen tiesulkuun. Ihmisiä meni toisille teille sulkemaan uusien univormujoukkojen etenemistä, pystyttämään niille suurempia barrikadeja kuin ne mitä olimme yön aikana rakentaneet.

Samaan aikaan levisivät uutiset lakkoilevista tehdastyöläisistä, teiden ja rautateiden sulkemisista eri puolilla laaksoa sekä solidaarisuustoiminnan lisääntymisestä Valsusan ulkopuolella. Edessämme olivat univormut, jotka olivat uuvuksissa kaupungin katuja ja aukioita huomattavasti tylymmästä maastosta. He eivät voineet alkaa työntämään meitä, sillä he olisivat olleet vaarassa pudota jyrkenteen reunalta alapuolella vellovaan virtaan.

Auringon laskiessa, kun monet – heidän joukossaan etenkin erään laakson yhteisön johtaja Antonio Ferrentino – olivat vakuutelleet, etteivät teknikot ja turvallisuusjoukot enää kykenisi ottamaan aluetta haltuun sinä päivänä, menimme juhlien ja riemuiten alas laaksoon. Mutta kävikin niin, että

pari tuntia myöhemmin poliisi meni ylös miehittämään paikat ja odottamaan yhtiön teknikkoja, ja näin tehdessään ohitti lailliset muodollisuudet.

Tuona päivänä Valsusan kamppailu luotijunia vastaan muuttui ”uutisoimisen arvoiseksi”. On kuitenkin otettava muutama askel taaksepäin, jotta voidaan ymmärtää mistä kumpusi tällainen vastarinta ja päättäväisyys (joka ei todellakaan alkanut tuona päivänä, jolloin lehdistö antoi sille niin paljon huomiota), sekä pohtia sen kehittymistä näiden vuosien aikana. Palaan aina 1990-luvun alkuun asti, jolloin ei vielä oikein puhuttu luotijunan aiheuttamasta hävityksestä, eikä sen vastainen kamppailu kerännyt Valsusassa juurikaan suosiota tai osallistujia. Noina vuosina varhaisimmat varoitukset siitä hävityksestä, mitä rata aiheuttaisi alueen ympäristölle ja sen asukkaille, tulivat toisilta seuduilta, joilla ”tulevaisuuden junan” uhka jo häämötti, etenkin Mugellon seudulta Toscanassa. Tuohon aikaan Val di Susassa asiaa tuntuivat pohtivan pääasiassa vain ympäristöväki ja Bassa Vallen kunnan edustajat. He yrittivät kerätä tietoa uudesta hankkeesta, jonka linjauksesta ei vielä ollut selvyyttä. Jotkut paikallisviranomaiset, ei niin monet kuin nyt, konsultoivat teknikkoja ja asiantuntijoita, ja yrittivät tehdä ihmisiä tietoisiksi asiasta.

Tuohon aikaan harvat torjuivat luotijunan kokonaan. Keskustelu pyöri pikemminkin sen ympärillä miten se pitäisi toteuttaa. Tätä mieltä olevat sanoivat, että koska sen täytyy kuitenkin kulkea tästä läpi, niin koitetaan ainakin vähentää ihmisille koituvia terveystarpeita sekä laaksolle aiheutuvaa ympäristötuhoa; laaksolle, joka on jo pahasti kärsinyt kahdesta vilkasliikenteisestä valtatiestä, kansainvälisestä moottoritiestä, jättimäisestä voimansiirtolinjasta ja useista saastuttavista tehtaista. Samalla toivottiin, että niin monet rakennustyömaat avaisivat edes jotain työmahdollisuuksia paikallisille, ja että linjasta saataisiin kohtuullinen taloudellinen korvaus.

Ja kun paikalliset instituutiot hakivat vakuutteluja teknikoilta ja korkeilta poliitikoilta, osallistui tavallinen väki keskusteluun varsin laimeasti. Ehkä he odottivat virkamiesten ratkaisevan asian, ehkä he olivat jo hieman luovuttaneet, sillä joitain vuosia aiemmin oli rakennettu moottoritie protesteista ja mielenosoituksista huolimatta. Tai tällainen kuva ainakin minulle jäi niiden vuosien tapaamisista.

Toisaalta taas, kun alkoi valjeta miten laajaa tuhoa luotijunan rakentaminen saattaisi todella aiheuttaa, ja kun aloimme kertoa etteivät uuden rautatielinjan kannattajat ja rakentajat ota huomioon laakson tarpeita, niin ihmisten keskuudessa alkoi levitä tyytymättömyys ja kasvava epäluottamus koko hanketta kohtaan.

Ensimmäiset porat maaperän tutkimiseksi asennettiin kesällä 1996. Siitä alkoi myös pitkä sarja sabotaaseja ja hyökkäyksiä tulella ja räjähteillä. Urakoitsijayhtiöille aiheutuneen huomattavan taloudellisen vahingon lisäksi viralliset tiedonlähteet joutuivat ensi kertaa levittämään sitä tosiasiaa, että luotijunaan ei suhtauduttu suopeasti Val di Susassa. Ja vaikka paikalliset instituutiot kuinka ponnistelivat tuomitakseen iskut ja kehottaakseen poliiseja ja oikeusviranomaisia ”samaan tekijät mahdollisimman pian selville”, niin tavallinen väki ei juurikaan ilmaissut vastustavansa sabotaasia. Tämä kävi ilmi äärimmäisen heikosta osallistumisesta iskujen vastaiseen mielenosoitukseen Bussolenossa 29. marraskuuta 1997, jonka takana olivat puolueet, ammattiliitot ja seurakunnat.

Haluan viipyä tässä seikassa hetken, sillä tuona sabotaasin kuumana aikana Valsusan väki ei esittänyt paljoa kritiikkiä. Kun vuodet kuluivat ja ihmiset alkoivat osallistua aktiivisemmin luotijunan vastaiseen toimintaan, tuosta ajasta tehtiin ”pimeä kausi”, ajanjakso jolloin kaikenlaisia hämäreitä hahmoja sanottiin pyörineen pitkin seutuja. Puhuttiin salaisten palveluiden agenteista ja mafiosolobbareiden lähettiläistä, jotka halusivat peittää laakson sementtiin – kaikista mahdollisista muusta, paitsi ihmisistä jotka olivat kyllästyneitä näkemään miten laakso toisensa jälkeen

tuhotaan, ja olivat siksi päättäneet lähteä tekojen tielle. Lyhyesti sanottuna silloin vaiettiin eräästä käytännöstä – sabotaasista ja tuhoamisesta – joka on aina ollut osa tavallisen väen taistelua kaikkialla maailmassa.

Kun sitten kolmea anarkistia syytettiin näistä hyökkäyksistä, ja heistä kaksi, Eduardo ”Baleno” Massari ja Soledad Rosas menettivät henkensä vankeudessa, niin kysymys sabotaasista ohitettiin jälleen nopeasti... sehän kuuluu vain niille anarkisteille, tyypillisille pomminheittäjille. Monet kuitenkin käsittivät, että nämä pidätykset olivat selkeä varoitus, jonka antoivat luotijunapomot sekä heidän tuomarinsa ja univormuiset suojelijansa. Varoitus kaikille jotka vastustavat luotijunia: ”älkää aiheuttako meille ongelmia, tai muuten maksatte siitä kalliisti!”

Jotta tämä tulkinta tuntuisi todemmalta, niin etenkin niiden jotka uskovat niin paljon laillisuuteen ja valtion oikeuteen, voi olla aiheellista muistaa, että loppujen lopuksi syytteet niitä kolmea anarkistia vastaan, joiden väitettiin liittyneen Valsusan iskuista vastuun ottaneeseen ”Lupi Gripi” (Harmaasudet) -nimeen, kaatuivat. Ainoa kolmikosta selvinnyt tuomittiin pitkän tutkintavankeuden oikeuttamiseksi pelkästään varkaudesta sekä Caprien kaupungintalon syyttämisestä tuleen. Tämä tarkoittaa vain yhtä asiaa: Baleno ja Soledad ovat kuolleet, ja Silvano istuu pitkää tuomiota seurauksena strategiasta, jolla valtio yritti kesyttää luotijunien vastustamisen. Voisi olla hyvä asia, kuten olemme vuosien aikana väsymättä toistaneet, että Valsusan ihmiset muistaisivat heidät aina erottamattomana osana kamppailuaan.

”Missä olit viisitoista vuotta sitten... kuka sinut kutsui? Mene takaisin sinne mistä tulit!” Herttainen rouva huutelee ilmeisen rauhalliselle nuorelle tytölle, joka yrittää selittää syytään ja päättäväsyyttään vastustaa univormuja ja teknikkoja, jotka yrittävät murtautua barrikadien läpi alueelle. Paikan nimi on Venaus, on aamu 30. marraskuuta 2005. Tänä päivänä miehitysjoukkojen on tarkoitus avata tie rautatieyhtiön teknikoille, jotta nämä voivat aloittaa 50 kilometriä pitkän megatunnelin rakennustyöt. Seghinon taistelun jälkeen joukkotoiminta on jatkunut viikkoja: teiden, moottoriteiden ja rautateiden sulkemisia, mielenosoituksia (suurimmassa 80 000 ihmistä kulki Bussolenosta Susaan), lakkoja. Eikä pidä unohtaa valemppia ja vihaisia lentolehtisiä, joiden mitätöimiseksi on käyty suoranaista herjaavaa sanasotaa.

Nainen keuhkoaa paikalla olevista kivistä ja kepeistä, joita on tarkoitus käyttää itsepuolustukseen poliisia vastaan. Nuori mies, joka on monien muiden kanssa ollut koko yön vartiossa miehitysjoukkojen mahdollisen hyökkäyksen estämiseksi (jotka olivat toissapäivänä jälleen osoittaneet, etteivät noudata minkäänlaisia maanlunastuksen ehtoja), näyttää ettei hänellä ole keppiä kädessään tai kiviä taskuissaan. Minun puolellani toinen mies selittää naiselle, ettei ole mitään syytä kuvata niiden kasvoja jotka muodostavat ihmislulun estääkseen vihollista etenemästä. Sillä jos tietynlainen kuvamateriaali joutuisi väriin käsiin, se saattaisi vahingoittaa niiden ihmisten vapautta, jotka vastustavat tämän yhteiskunnan aiheuttamaa tuhoa. ”Tämä on vain väkivaltaisten kiinni saamiseksi... ymmärräthän? Etemme lankea provokaatioon”, vastaa omatoiminen videotoimittaja. Samaa aikaan rautatieyhtiön teknikot vetävät kasvojensa suojaksi naamioita, jotta heitä ei voitaisi myöhemmin tunnistaa torilla, ja univormut koittavat selvittää mitä kautta olisi helpoin päästä barrikadien ohi hyökkäämään sulkua vastaan.

Vaikka heitä ei olekaan montaa, niin paikalla on kuitenkin niitä jotka ovat kuunnelleet hallituksen ministerien, poliisien sekä aina myöntyväisten tiedotusvälineiden kehoituksia eristää ”kaikki ulkopuolelta tuleva”, eristää verta janoavat barbaarilaumat (niille annettava nimi vaihtelee aina kulloinkin vallitsevan ”poikkeustilan” mukaan) jotka ovat aina valmiina ryntäämään mihin tahansa konfliktiin tai jännittyneeseen tilanteeseen.

Mutta taaskaan vihollinen ei onnistu etenemään, ja se jää päiväkausiksi asemiinsa ankeaan paikkaan, odottamaan suotuisaa tilaisuutta murtautua läpi. Samaan aikaan todella monet ihmiset ottavat vuoroja pitääkseen päivin ja öin vahtia kiistanalaisesta alueesta.

Vaara tulee ulkopuolelta. Vallan on aina helppo kylvää kahtiajakoja ja epäilystä pystyäkseen paremmin tukahduttamaan. Ikään kuin luontoa ja ihmisiä vastaan aiheutetun katastrofin vastustaminen kuuluisi vain niille joita asia suoraan koskettaa. Miksi sitten suuttua Amazonin sademetsän hakkuista, miksi protestoida jos maa käy miehityssotaa jossa tuhotaan kokonaisia väestöjä?

Ihmisten on usein vaikea käsittää sitä, mutta ne jotka heidän pitäisi eristää, ne joita heidän pitäisi pelätä ja joita vastaan taistella, ovat niitä jotka yrittävät väkisin tehdä heidän tulevaisuutensa pilaavia päätöksiä; ei niitä jotka rientävät solidaarisina paikalle jossa taistelu on kehitymässä, antaakseen sille voimaa ja päättäväisyyttä. Tämän selventämiseksi on kuitenkin paras ottaa jälleen muutama askel taaksepäin.

Sabotaasikauden jälkeen tapahtui erittäin mielenkiintoinen yleisen itseorganisoitumisen keilu: puolueiden ja ideologisten kehysten ulkopuolella muodostuneet paikalliskomiteat onnistuivat keräämään yhteen monia ihmisiä, jotka olivat ymmärtäneet tarpeen taistella luotijunien aiheuttamaa tuhoa vastaan. Näinä vuosina komiteat järjestivät lukemattomia tilaisuuksia tiedon levittämiseksi ja luotijunakysymyksestä keskustelemiseksi. Niiden läsnäolo voitiin huomata monien yleisten mielenosoitusten aikana: Genovan G8-kahakoista lähtien. Näihin vuosiin sisältyi onnistuneita paikallisia (jopa 30 000 ihmistä kesäkuussa 2005) ja alueellisia mielenosoituksia kansainvälisiä huippukokouksia vastaan, sekä muita tilaisuuksia joissa puhuttiin luotijunista. Keväällä 2005 se kehittyi pysyviksi barrikadeiksi, jotka tarjoavat upean yhdessäolon kokemuksen. Kaikki nämä olivat tilanteita, joissa kamppailulle solidaariset ryhmät ja yksilöt seisoivat rintarinnan valsusalaisien kanssa. On ollut myös monia muita tilanteita joissa on vastustettu luotijunia, oli siellä sitten Valsusan väkeä tai ei. Miksi siis kenenkään tarvitsisi päättää mielessään, onko ”ulkopuolisilla” oikeutta seistä niiden rinnalla jotka taistelevat luotijunaa vastaan?

”Odota vielä hetki. Kaikkien täytyy olla koossa ennen kuin yritämme ottaa maan takaisin.” Jälleen Venausissa. Takana on isku, jossa valtio lopulta riisui naamionsa ja paljasti millaisia keinoja se käyttää vakuuttaakseen ihmiset siitä, ettei kannata vastustaa sen projekteja. Nämä keinot ovat jo tulleet monille tutuiksi muissa tilanteissa. On 8. joulukuuta 2005, ja meitä on todella suuri joukko jotka haluavat ottaa takaisin sen minkä poliisi raa’an väkivaltaisesti kaappasi valsusalaisilta. Laskeudumme miehitetylle alueelle kaikkia mahdollisia polkuja ja teitä pitkin, yritettyämme ensiksi murtautua Passeggerin risteyksen läpi. Aioimme vääntää takaisin alueen, jonka poliisi oli pampuniskujen ja puskutraktorien voimalla valloittanut.

Sen jälkeen kun poliisi hyökkäsi julmasti Venausin puolustajia vastaan, nähtiin muita luotijunan vastaisen liikkeen tempauksia: uusia teitä ja rautateitä suljettiin, ja vähän joka puolella järjestetyt mielenosoitukset ovat osoittaneet ettei Valsusa ole taistelussaan yksin.

Yksi kuva on nyt painunut mieleeni: ihmiset käymässä hyökkäykseen univormuja vastaan, jotka on pakotettu ampumaan kyynelkaasua etteivät jäisi jalkoihin. Ihmisiä joiden kasvot on peitetty tai peittämättä, jotka juoksevat ja heittävät kiviä, kaikki käyvät millä tahansa käteen sattuvalla hellittämättömästi miehitysjoukkojen välineitä, leiriläisiä ja puskutraktoreita vastaan. Kerrankin vain harvalla on mitään vastaansanottavaa.

Peli ei ole pelattu, ei alkuunkaan. Pyreneiltä Katalonian Baskimaa ja aina Sloveniaan asti, kaikkialla on ihmisiä jotka vastustavat ankarasti eurooppalaisia luotijunia ja taistelevat tätä hanketta vastaan. Valsusa osoitti että itseorganisaatio toimii. Siellä onnistuttiin todella saamaan ihmisiä mukaan puoluejärjestöjen, paikallisen nurkkakuntaisuuden ja ideologioiden ulkopuolelta.

Tämä voi olla seuraamisen arvoinen esimerkki, kun uutta vastarintaa kehittyvät alueet ja yhteisöt rikki repiviä ”edistyksen” projekteja vastaan. Sillä meidän vuoremme on todiste siitä, että voimme yhä

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Guido Mantelli
Pysäyttäkää tuo luotijuna
2005

Haettu 17.8.2012 osoitteesta: <http://takku.net/article.php/20081121183714296>
Impressioni dalla lotta contro il TAV, julkaistu alunperin lehdessä Nunatak #1, talvi 2005.
Italiasta englanniksi kääntänyt Wolfi Landstreicher. A Murder of Crows #2, s. 45-49. Käännöstä tarkistettu italiankielisen alkutekstin pohjalta 16.8.2009.

fi.theanarchistlibrary.org